

Talepunkt til forelæggelse i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg 11. marts

---

5. marts 2019
F5, KØP

Det talte ord gælder

Indledning

Tak for invitationen. Jeg lægger ud med et overblik over reformindsatsen i EU. Herefter fortæller økonomi- og indenrigsministeren om konjunkturudsigter og Danmarks nationale reformprogram. Til slut fortæller jeg om konvergensprogrammet og finanspolitikken, herunder i lyset af ståstedet for dansk og international økonomi.

På ECOFIN i morgen skal vi drøfte reformindsatsen i EU. Der vil generelt være fokus på arbejdet med at følge op på de landespecifikke anbefalinger og et særskilt tema om udfordringer og reformer relateret til investeringer.

Det er vigtige diskussioner, hvor vi kan udveksle gode idéer og erfaringer med reformer. Med udsigt til lavere global vækst er det fortsat vigtigt, at vi gør vores økonomier mere robuste og tilpasningsdygtige. Udfordringerne er blandt andet at få nedbragt den gældsbyrde, som fortsat tyngder mange EU-lande, og at fortsætte oprydningen i den finansielle sektor, samt at sikre velfungerende arbejds- og produktmarkeder.

Det særskilte tema om investeringer er også vigtigt. De offentlige og private investeringsniveauer i EU er steget de seneste år, men der er fortsat rum til at fremme investeringer, der styrker produktivitet og vækstpotentiale. Det handler især om at sikre de bedst mulige rammebetingelser mhp. at mobilisere private investeringer og at få det bedst mulige afkast af offentlige investeringer til gavn for samfundet. De ting er vigtigere end at fokusere på niveauerne for offentlige investeringer. Det gælder ikke mindst for lande med høj offentlig gæld.

På EU-niveau har der de seneste år også været fokus på fremme af investeringer. Investeringsplanen, og nu InvestEU, er gode eksempler herpå.

Opfølgningen på EU's landeanbefalinger

Kommissionens landerapporter vurderer reformindsatsen og implementeringen af landeanbefalinger siden 2011, hvor de første anbefalinger blev tildelt. Kommissionen konkluderer, at to tredjedele af anbefalingerne til landene siden 2011 er delvist eller fuldt efterlevet. Nogle lande har gennem årene fulgt mere effektivt op på anbefalinger end andre lande.

Også det seneste år har der være forskel i reformindsatsen mellem EU-landene. Man kan dog fremhæve en række overordnede tendenser:

Kommissionen nævner, at der generelt er gjort fremskridt for at adressere udfordringer i den finansielle sektor.

Der er blandt andet flere lande, som har iværksat tiltag til at nedbringe omfanget af misligholdte lån (Irland, Italien, Spanien, Portugal, Ungarn, Slovenien, Rumænien, Østrig og Tyskland). Det er vigtigt for at få en sund kreditgivning i gang igen til gavn for den økonomiske aktivitet og beskæftigelsen.

Flere lande har også gjort fremskridt med reformer vedrørende finanspolitikken inden for det seneste års tid. Fx har Tyskland, Sverige, Nederlandene og Irland styrket de finanspolitiske rammer, mens Kroatien og Frankrig har gjort tiltag for at styrke den finanspolitiske holdbarhed.

På skatteområdet er der også gennemført en række reformer. Tyskland og Irland har reduceret skatten på arbejde for lav- og mellemindkomstgrupper. Nederlandene har taget skridt til at flytte skat fra arbejde over på forbrug. Og Letland og Litauen har reformeret indkomstskatten og desuden gjort den mere progressiv.

Nogle lande har gjort fremskridt med at styrke erhvervs-klimaet. I Polen og Frankrig har man introduceret handlingsplaner for at forbedre betingelserne for virksomhederne. Finland

og Estland har reduceret administrative byrder. Og Italien, Slovakiet, Letland, Litauen, Cypern og Grækenland har søsat initiativer for at bekæmpe korruption.

Nogle lande har gennemført reformer vedrørende uddannelse og arbejdsmarkedet. Frankrig har implementeret tiltag, der skal sikre et bedre match mellem uddannelsesstilbud og efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Og Tyskland, Østrig, Sverige, Finland og Belgien har gjort fremskridt med tiltag, der skal sikre bedre integration af indvandrere på arbejdsmarkedet.

Der er dog fortsat et stort reformefterslæb i en række lande. Der har generelt været færrest fremskridt med at følge op på anbefalinger om tiltag til styrket konkurrence, bedre erhvervsregulering og omlægninger og udvidelser af skattegrundlaget.

Flere lande har fortsat ikke i tilstrækkelig grad håndteret udfordringer på arbejdsmarkedene, herunder Spanien, Slovenien, Portugal, Italien og Kroatien. Og i Italien og Rumænien har vi set en delvis tilbagerulning af reformer. I Italien betyder det, at den finanspolitiske holdbarhed svækkes.

Generelt har flere lande med fortsat høj offentlig gæld ikke gjort nok for at reducere denne, og mange lande har fortsat makroøkonomiske ubalancer.

Makroøkonomiske ubalancer

Kommissionen vurderer, at 13 lande har makroøkonomiske ubalancer. Det er de lande, som tilbage i november var i fare for at have ubalancer ifølge Kommissions varslingsrapport, og som nu er vurderet nærmere i landerapporterne.

Grækenland er for første gang med i overvågningen efter at have afsluttet sit låneprogram. Grækenland vurderes at have *alvorlige* ubalancer. Der er blandt andet tale om høj offentlig gæld, mange misligholdte lån og svag potentiel vækst.

Italien og Cypern vurderes, ligesom sidste år, også at have *alvorlige* ubalancer. Italien er særligt udfordret af høj offentlig gæld, svag udvikling i produktiviteten og misligholdte lån. Cypern har høj offentlig og privat gæld og misligholdte lån.

Kroatien, der sidste år havde *alvorlige* ubalancer, vurderes nu kun at have ubalancer. Begrundelsen er, at landet har opnået en vis reduktion i både offentlig og privat gæld.

Rumænien, der ikke havde ubalancer sidste år, er nu tilbage i gruppen af lande, der vurderes at have ubalancer. Det skyldes

en bekymrende udvikling i konkurrenceevnen og et voksende betalingsbalanceunderskud.

De offentlige gælds niveauer er generelt blevet reduceret i flere lande, men Frankrig, Spanien, Irland og Portugal, har fortsat så høj offentlig gæld, at de udpeges til at have ubalancer.

Tyskland og Nederlandene vurderes fortsat at have ubalancer på grund af høje betalingsbalanceoverskud. Det ses som en mulig indikation på en begrænset hjemlig efterspørgsel af strukturelle årsager. Kommissionen anerkender dog, at begge lande har gjort fremskridt med at styrke investeringerne og den indenlandske efterspørgsel.

Sverige vurderes stadig til at have ubalancer på grund af boligpriserne, som Kommissionen finder overvurderede.

Danmark har igen i år ikke været analyseret for ubalancer. Kommissionen fandt generelt ikke risici for ubalancer i dansk økonomi i sin varslingsrapport for 2019 i november 2018.

Den danske landerapport

I den danske landerapport, tegner Kommissionen generelt et positivt billede af dansk økonomi. Historisk mange personer er i beskæftigelse, de offentlige finanser er sunde og holdbare, og der forventes vækst på 1,6 pct. i 2019.

Kommissionen vurderer også, at vi har gjort fremskridt med at følge op på anbefalingen fra 2018 om at øge konkurrencen i de dele af servicesektoren, der er rettet hjemmemarkedet. Kommissionen fremhæver blandt andet tiltagene på vand- og kloakområdet i regeringens forsyningsstrategi, og regeringens tiltag for at øge konkurrencen i realkreditsektoren.

På flere områder er de danske 2020-mål allerede nået eller på vej til at blive nået, og generelt opfylder Danmark principperne i den sociale søjle.

Kommissionen ser dog også en række udfordringer for dansk økonomi, eller områder, hvor vi med fordel kan gøre mere. Kommissionen peger blandt andet på, at mere bør gøres for at styrke produktivitet og arbejdsudbud, herunder for at afbøde risici for mangel på arbejdskraft i de kommende år og generelt øge velstanden.

Regeringen tager landerapporten om Danmark til efterretning og ser løbende på, hvordan dansk økonomi kan styrkes.

Nu vil jeg overlade ordet til Økonomi- og Indenrigsministeren. [Økonomi- og Indenrigsministeren taler om konjunktursituationen og reformprogrammet]

Finanspolitikken og konvergensprogrammet

Danmarks Konvergensprogram vil redegøre for udsigterne for vækst, beskæftigelse og de offentlige finanser, både på kort, mellemlangt og langt sigt.

Konvergensprogrammet vil som sædvanligt indeholde en opdateret mellemfristet fremskrivning baseret på nye informationer om den økonomiske udvikling og de politiske aftaler, der er gennemført siden den seneste mellemfristede fremskrivning i august 2018. Det gælder fx aftalen om finansloven for 2019 og den tilknyttede aftale om obligatorisk opsparing. Herunder vil Konvergensprogrammet indeholde en opdatering af det finanspolitiske råderum inden for den mellemfristede planlægningshorisont, dvs. frem mod 2025.

Konvergensprogrammet vil også redegøre for de lange udviklingstendenser – dvs. når vi kigger ud over den mellemfristede planlægningshorisont. I perioden efter 2025 er der demografisk modvind i en lang periode frem mod 2040-2050. Jeg vil derfor også gerne benytte lejligheden til at understrege, at de offentlige finanser kun er holdbare på langt sigt, når pensionsalderen forudsættes at følge levetidsudviklingen. Derfor er det

vigtigt for dansk økonomis langsigtede sammenhængskraft, at vi fastholder bred politisk tilslutning til dette overordnede princip.

Økonomi- og Indenrigsministeriet og Finansministeriet arbejder stadig med konvergensprogrammet, og jeg kan derfor ikke redegøre for det konkrete indhold i dette samråd.

Men grundlæggende står dansk økonomi stærkt. Vi er inde i en højkonjunktur, hvor både BNP og beskæftigelse vokser. Og de vokser solidt og balanceret uden, at der er tegn på de overopledningstendenser, vi så i 00'erne.

Når dansk økonomi klarer sig så godt, skyldes det i høj grad, at vi i Danmark løbende og rettidigt har sørget for at gennemføre gode og nødvendige reformer.

Beskæftigelsen er nu rekordhøj. Og det er blandt andet gjort muligt, fordi der gennem de sidste årtier er gennemført reformer, som sikrer, at flere hænder står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er til gavn for den enkelte, som bliver en del af arbejdsfællesskabet. Og det er til gavn for vores fælles økonomi, som står stærkere, når der er flere skuldre, som kan bære. Den linje skal vi fortsætte, og de reformer, der er gennemført, vil også øge arbejdsudbuddet i de kommende år.

En anden vigtig hjørnesteen i dansk økonomis gode ståsted er, at der føres en sund og ansvarlig finanspolitik. Vi er et af kun få lande med den såkaldte AAA-rating fra de internationale kreditinstitutioner. Troværdige rammer og en lav offentlig gæld understøtter fortsat lave renter til gavn for husholdninger og virksomheder. Og en tilbageholdende finanspolitik, der er afstemt med højkonjunktoren, er vejen frem i de kommende år.

Vi står nu et sted, hvor der igen er opbygget afstand til under-skudsgrænserne. Og det er vigtigt. Det giver os noget at stå imod med. For mens det går godt for dansk økonomi, så er de internationale risici stigende.

Der er udsigt til lavere global vækst, handelskonflikter truer fortsat og et uordentligt Brexit kan få betydelige negative konsekvenser. Og for nogle store europæiske lande, som fx Frankrig og Italien, er der fortsat store udfordringer at tage fat på.

Det kan få konsekvenser for Danmark. Vi er en lille åben økonomi, som påvirkes af udviklingen i de lande, vi handler med. En ansvarlig finanspolitik, hvor der er plads til at lempe i tilfælde af et økonomisk tilbageslag er vigtigt.

Men det er også vigtigt, at vi har konkurrencedygtige virksomheder. Vores konkurrenceevne skal være høj, vi skal være innovative og der skal være kompetent arbejdskraft tilgængelig.

Derfor vil jeg også godt advare mod den strømning, der i visse dele af Folketinget er mod skatte- og afgiftsstigninger, som det eneste lykkesagliggende. Det vil gøre det dyrere for danskerne og for virksomhederne.

Det var det sidste jeg ville sige om den økonomiske politik. Til afslutning blot en anelse praktik omkring offentliggørelse af programmerne.

Afslutning

Konvergensprogrammet og det nationale reformprogram vil efter offentliggørelsen blive vurderet af Kommissionen. Kommissionens udkast til Rådets udtalelser om EU-landenes programmer og landeanbefalinger for 2019 ventes herefter præsenteret i maj. Landeanbefalingerne vil blive behandlet på næste samråd i juni.